

Asia: VN/7677/2019

Eurooppalaisen Galileo-satelliittipaikannusjärjestelmän julkisesti säänneltyyn palveluun (PRS) liittyvän kansallisen lainsäädännön uudistaminen sekä tietoyhteiskuntamaksun korottaminen

Klikkaa ja lisää väliotsikko

1. Julkisesti säänneltyä satelliittipalvelun sääntelyä koskevat yleiset huomiot

Hallituksen esityksen mukaan PRS-palvelun tarjoaminen olisi perustuslain 124§:ssä tarkoitettu julkinen hallintotehtävä. Esitetyn sääntelyn mukaan PRS-palvelua voivat tarjota ainoastaan laissa erikseen määritellyt palveluntarjoajat, jotka ovat Suomen Erillisverkot Oy ja puolustusvoimat.

Kilpailuneutraliteettia koskeva kilpailulain 4 a luku soveltuu kunnan, kuntayhtymän, hyvinvointialueen, hyvinvointiyhtymän, valtion taikka niiden määräysvaltaan kuuluvan yksikön harjoittamaan taloudelliseen toimintaan. Kilpailulain 4 a luku ei koske tilanteita, joissa julkisyhteisö (kuten valtio tai kunta) toimii julkisen vallan käyttäjänä tai viranomaisen ominaisuudessa harjoittaen viranomaistoimintaa, vaan ainoastaan tilanteita, joissa julkinen sektori tai sen määräysvallassa oleva yksikkö harjoittaa taloudellista toimintaa tarjoamalla tavaroita tai palveluja. Lähtökohtana on tavaroiden ja palvelujen tarjoaminen yksityisen elinkeinotoiminnan kanssa samoilla markkinoilla sekä tarkastelun sitominen tilanteisiin, joissa julkinen toimija harjoittaa taloudellista toimintaa. Eli kyse on tilanteista, joissa julkinen toimija myy palveluita ja tavaroita markkinoilla, joilla myös yksityiset yritykset myyvät vastaavia palveluita ja tavaroita (HE 40/2013 vp).

2. Huomiot Suomen Erillisverkot Oy:tä koskevasta sääntelystä (erityisesti 271 b ja c §:t)

Suomen Erillisverkot Oy olisi puolustusvoimien ohella laissa määritelty PRS-palvelun tarjoaja. Kyseessä olisi julkinen hallintotehtävä, joka lakiehdotuksen 271 b §:n mukaan olisi erotettava toiminnallisesti ja taloudellisesti yhtiön muusta toiminnasta.

Julkisen hallintotehtävän perusteella tarjottuun PRS-palveluun ei todennäköisesti sovellettaisi kilpailulain kilpailuneutraliteettisäännöksiä. Kilpailuneutraliteettiongelmia voisi kuitenkin aiheutua, mikäli jollakin Suomen Erillisverkot-konserniin kuuluvalla toimijalla olisi PRS-palvelua hyödyntävää, yksityisen elinkeinotoiminnan kanssa samoilla markkinoilla kilpailevaa toimintaa, ja tässä

toiminnassaan esimerkiksi mahdollisuus hyödyntää PRS-palveluun liittyvää tietoa sen yksityisiä kilpailijoita paremmin ehdoin. KKV toteaa, että paikka- ja sijaintitiedon tarkkuus ja luotettavuus on ensiarvoisen tärkeää esimerkiksi paikkatiedon markkinoilla palveluita tarjoaville yrityksille.

KKV pitää näin ollen myönteisenä, että esityksen mukaan PRS-palvelu olisi erotettava Suomen Erillisverkot Oy:n muusta toiminnasta sekä taloudellisesti että toiminnallisesti. Toiminnallinen erottamisvelvoite vähentää kilpailuneutraliteettiriskejä, mutta ei kuitenkaan poista niitä täysin. Esityksessä todetaan, että toiminnallinen eriyttäminen tarkoittaisi esimerkiksi henkilöstön varaamista PRS-toimintoihin kaikissa tilanteissa. KKV:n käsityksen mukaan tämä ei kuitenkaan tarkoittaisi, että PRS-toiminnalle varattaisiin yhtiön (tai konsernin) muusta toiminnasta erilliset resurssit. Tällöin PRS-palvelun resursseja voitaisiin käyttää myös muussa Suomen Erillisverkkojen toiminnassa, eikä esimerkiksi mahdollista PRS-tietotaidon hyödyntämistä kilpailullisessa toiminnassa siten voitaisi poissulkea pelkästään toiminnallisella erottamisella.

Suomen Erillisverkot-konsernissa tulisi PRS-palvelun toiminnallisen eriyttämisen lisäksi varmistua siitä, että konsernissa mahdollisesti kilpailullista toimintaa harjoittavat yhtiöt eivät saa emoyhtiölle esitetyn PRS-tehtävän johdosta markkinoilla parempaa asemaa kuin niiden yksityiset kilpailijat.

KKV pitää myönteisenä myös Suomen Erillisverkot Oy:lle esitettyä velvoitetta erottaa PRS-palvelu taloudellisesti yhtiön muusta toiminnasta. Erityisesti kirjanpidollinen eriyttäminen on omiaan vähentämään ristisubvention riskiä. Mikäli Suomen Erillisverkot Oy harjoittaisi muun toimintansa lisäksi taloudellista toimintaa kilpailutilanteessa markkinoilla, tulee tällainen toiminta joka tapauksessa kilpailulain 30 d §:n mukaan kirjanpidollisesti eriyttää yhtiön muusta toiminnasta (riippumatta esityksessä tarkoitetun PRS-palvelun eriyttämisvelvoitteesta).

3. Julkisesti säännellyn satelliittipalvelun käyttöön oikeuttavan valtuutuksen hakemisprosessia koskevat huomiot (271 d §)

-

4. Huomiot julkisesti säännellyn satelliittipalvelun rahoitusmallista

KKV toteaa, että PRS-palvelun julkinen rahoitus ei saa kanavoitua Suomen Erillisverkot -konserniin kuuluvien yritysten mahdollisesti kilpailutilanteessa markkinoilla harjoittamaan taloudelliseen toimintaan.¹ Ristisubventioriskin mahdollisuutta kuitenkin vähentää PRS-palvelun erottaminen muusta toiminnasta. Esityksen mukaan taloudellisella erottamisella tarkoitetaan toimintojen kirjanpidon eriyttämistä esimerkiksi siten, että PRS- toimintaan osoitettua määrärahaa ei voida käyttää esimerkiksi Virve-palvelutuotantoon.

1 Julkisen sektorin toimijan tai sen määräysvaltaan kuuluvan yksikön talouden tukeminen sellaisessa laajuudessa, johon tavanomainen markkinaehtoisesti toimiva sijoittaja ei olisi valmis ryhtymään, muodostaa lähtökohtaisesti kilpailulain 30 a §:ssä tarkoitetun kielletyn menettelyn. Kiellettyä menettelyä voi olla esimerkiksi mikä tahansa valikoiva tuki tai tukijärjestelmä, joka kohdistuu julkisyhteisön harjoittamaan taloudelliseen toimintaan ja joka vaurioittaa kilpailun toimivuutta ja on omiaan sulkemaan markkinoilta vähintään yhtä tehokkaita kilpailijoita. (HE 40/2013 vp. s. 32 -33).

5. Tietoyhteiskuntamaksua koskevat huomiot

-

Karlsson Peter
Kilpailu- ja kuluttajavirasto